

tog i Slutningen af sit Foredrag; thi lige til Slutningen gif det dog egentlig ud paa, at man ikke kunde modtage Lovforslaget uden ganske væsentlige Forandringer, hvorimod han endte med at sige, at vilde man have Noget ud af det, før den endelige Regulering af Retsvæsenet forelaa, maatte man vedtage Loven, omtrent som den er. Heri giver jeg ham Ret; thi kunne de ærede Medlemmer i denne Sal, som ikke ville have denne Lov frem, ikke opnaae dette ved det Middel, som nu er forsøgt, nemlig ved at formaae Ministeren til at tage Lovforslaget tilbage, er der naturligviis ingen lettere Veie til at forhindre Lovens Udkommen end den at stemme fristøbende Bestemmelser ind i Loven. Vi vide nemlig, at Resultatet i det andet Thing, til hvilket Loven da skal gaae tilbage, ganske vist bliver saaledes, at vi ikke see den oftere i denne Samling. — Forsaavidt den høitærede Justitsminister ligeoverfor den bestemte Opfordring fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste Valgkreds (H. Hage) erklærede, at han paa ingen Maade saae Foranledning til at tage Lovforslaget tilbage, maa jeg dog fremhæve, at den ærede Minister ved Sæssionens Begyndelse var langt længere fra at troe paa en nogenlunde snar Gjennemførelse af Retspleiens Omordning, end han nu er. Det fremgaaer af Forhandlingerne her i Salen ved andre Love, at det navnlig er Rævningsagens Behandling her, der høist rimeligt har foranlediget den høitærede Justitsminister til at gjøre det Stridt, han nu har gjort, hvorved aabenbart Reformen i Retsvæsenet er kommen et ganske betydeligt Trin fremad. Naar den høitærede Minister altsaa i den korte Tid fra Sæssionens Begyndelse til nu har, som det forekommer mig, at det praktisk viser sig, forandret sin Anskuelse, er det heller ikke usandsynligt, at han endvidere kan forandre den saaledes, at han paa et senere Stadium indseer, at det er det Klogeste for Diebliffet at stille denne Sag i Bero. Jeg maa erklære, at for mig stiller Sagen sig ogsaa aldeles afgjort saaledes, at den Omstændighed, at der i dette Diebliff vedtages en Lov som denne, uundgaaelig vil lægge Hindringer i Veien for Retsreformens Gjennemførelse. Man sætte hvilkensomhelst Lov igjennem angaaende Sagsførernæringen, som

man vil, saa er det dog ganske vist, at man uundgaaelig vil foregribe et Punkt, der ellers maastee senere ved den totale Reform i Retspleien vilde blive afgjort anderledes, end det vil blive nu. — Da det ærede Medlem, som nys satte sig, er gaaet ind paa Enkeltighederne i Lovudkastet, maa jeg tillade mig at erklære mig enig med ham i Meget af, hvad han har fremsført. Det forekommer mig, at der en besynderlig Misforstaaelse tilstede, naar man gaaer ud fra den Anskuelse, at man i Retskphæren gjennemgaaende skal lægge ganske andre og simplere Fordringer til Grund med Hensyn til den lavere Sphære i Sagsførerstandens end med Hensyn til den høiere. Jeg troer, at det ved enhver Bygning er af Vigtighed, at Fundamentet er solid og godt, og det forekommer mig ikke at kunne afsærgge en slet Retspleie, at man har udmærkede Advocater ved Høiesteret og maastee ved Overretterne, naar man har slette Sagsførere ved Underretterne. Hvad kan det hjælpe, at een af 100 Sager kommer til Høiesteret og der bliver udmærket plaideret, naar de 99, som ikke komme til Høiesteret, blive forqvallede og forklubrede? Skal altsaa Talen om en udmærket Sagsførerstand betyde Noget, maa den være tilstede i nederste Instants, men dersom de Fordringer, som skulle gjøres gjældende i Overinstantsferne, ikke gjøres gjældende ved Underinstantsferne, er det Hele et Spil. Det er, som sagt, kun et ubetydeligt Antal af Sagerne, der naaer til de høiere Instantsfer, og det kan kun lidet nytte, at en enkelt Sag bliver udmærket afgjort, naar de 99 af 100 Sager finde en daarlige Afgjørelse. Vil man altsaa have et solid og godt Grundlag, maa man gjøre store Fordringer franedet af. Der kan være gjort store Fordringer nok i Lovforslaget, det skal jeg indrømme, men jeg siger, at den Scala, der er opstillet, neppe kan holde for en almindelig Betragtning og navnlig ikke, naar man seer hen til Retsreformens Gjennemførelse; thi det er dog soleklart, at naar man indfører Offentlighed og Mundtlighed, vil det, at Sagen bør behandles dygtigt franedet af, gjøre sig endnu meget mere gjældende, end allerede nu er Tilfældet, idet vi da kun ville faae to Instantsfer og i criminelle Sager høist rimeligt paa en Maade kun een Instants